ئێران و تورکیا دژی ریفراندۆم نین! … ئاشتی ئیبراهیم ئەفەندی

تورکیا و ئێران دژ بە ئەنجامدانی ریفراندۆم نین لە باشووری کوردستان هەر وەک چۆن پارت و میدیا حزبییەکان پروپاگەندەی بۆ دەکەن. هۆکاری ئەوەش بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە کە ئەو پرۆسەیە مەترسی لەسەر ئێران و تورکیا دروست ناکات. بۆ؟
باشوور بریتی نییە لە دەنگی خەڵک و خواستە سیاسییەکانی کە بۆ مێژوویەکی درێژە خەبات و کۆشش دەکات بۆ سەربەخۆی کوردستان. بەڵکو باشوور بریتییە لە کۆمەڵێک سەرانی پارتە دەستڕۆیشتووەکان، بڕیار بە دەستەکان کە هەموویان لە واقیعی ئەمڕۆدا بە کاردار و بە ئاشکرا جاشی تورکیا و ئێرانن کە تەنیا بە بەرژەوەندیی ئەوان و مانەوەی خۆیان رووداوەکان ئاراستە دەکەن.

ئەوەی ئەمڕۆ مەترسی گەورەی دروست کردوە لەسەر تورکیا و ئێران وە بەتە سەرچاوەی نیگەرانی بۆ هەر دوو وڵات بریتییە لە، ستراتیژیەتی نادیاری زلهێزەکانی دنیا لە ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا، بە ئاگای و نەبوونی زانیاریی لە لایەن دەزگای میتی تورکیی و ئیتیلاعاتی ئێران دەربارەی نەخشە و جۆری پلانی زلهێزەکان بۆ دابەشکردنی ناوچەکە، نەبوونی ئاسۆیەکی روونە کە دوای تەواو بوونی داعش تورکیا و ئیران سنووری دەسەڵاتیان بچووک دەبێتەوە یان فرەوان تر دەبێت وەیان هەمان کەس و پارت لە دەسەڵاتدا دەمێنن یان نا!
هەنوکە، لەسەر ئاستی ناوچەکەدا ئەو مەترسییەی کە لەسەر تورکیا و ئیراندا هەیە بە پلەی یەکەم هەر تورکیا و ئێران خۆیانن کە لەسەر بەهێز بوونی پێگەی خۆیان کار دەکەن کە کامیان وەک زلهێزی ناوچەکە زیاتر کۆنتڕۆڵی ناوچەکە بکات وە نەهێڵێت زلهێزەکان جێگە پێیان و دەسەڵاتیان لاواز بکەن لە رۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا.

لە سەر ئاستی کوردستاندا، ئەوەی ئێستا مەترسی لەسەر تورکیا و ئێران و سووریا و عیراق دروست کردوە پارت و سەرکردەکانی باشوور نین، بەڵکو پارتە کوردییەکانی باکور و رۆژئاوای وڵاتن بە تایبەتی پەکەکە و یەپەگە، کە وەکو دوو هێزی کاریگەر لە رووی پەروەردەی ئەندامەکانیان، جۆری بەشداریان لە مەیدانی جەنگی دژ بە داعش و جۆری پیادە کردنی پەیوەندییە دەرەکییەکانیان ڕۆڵیان هەیە.
ریفراندۆم، ئەگەر ئەنجام بدرێت، باشوور سەربەخۆ بێت و هەمان

سیستەم و دەموچاو ببن بە حاکمی باشوور ئەوا بە هیچ جۆرێک ئەو کیانە مەترسی نابێت بۆ سەر پێگەی تورکیا و ئیران وە بەرژەوەندییەکانیان لە ناو چوارچێوەی ئەو نیمچە دەوڵەتەدا پارێزراو دەبێت وەک ئەمڕۆ ئاسا. ئەزموون و مێژووی ٢٦ساڵە لە دەسەڵاتی بنەماڵەو خێزان دەیسەلمێنن کە تورکیا و ئیران بە درێژایی مێژووی سەدەی رابردوو بە تایبەتی لە سەردەمی حوکمی "بەعس و سەدام" دا نەیانتوانیوە سوودمەند بن لە باشووری وڵات بە ئەندازەی ئەو ٢٦ساڵەی کە سەرانی یەنک و پدک حاکمی باشوورن!
ئەزمونی ٢٦ ساڵە لە حوکمرانی سەرانی باشوور پێمان دەڵێت، لە دوای کۆڕەوی ساڵی ١٩٩١وە و دوای سەقامگیربوونی دەسەڵاتی بنەماڵەی بارزانی و خێزانی تاڵەبانی لە باشوور، ئێران و تورکیا بوون بە دەسەڵاتداری یەکەم لە باشوور، بە سەدان ئۆفسی دەزگای ئیتیلاعات و میتی تورکی لە باشوور دا دەبینرێت، بە دەیان بنکەی سەربازیی و سوپای تورک و ئیرانی لە باشوور نیشتەجێن، بە سەدان مزگەوت و شوێنی ئاینیی و قوتابخانە و داینگەی تورکیی و ئێرانی لە شارەکانی باشووردا هەن، تا دەگات بە "گولەن" کە لە ئەمریکا پاڵی لێداوەتەوە بە دەیان قوتابخانە و زانکۆی سەربەخۆی لە باشووردا هەبوو.

بە درێژای بیستوشەش ساڵ، تورکیا و ئێران بە ئارەزووی دڵی خۆیان بەردومانی باشووریان کردوە و پاسدار و جەندرمەیان هێناوەتەوە ناو باشوور، لە کاتێکدا "سەدام" هەشت ساڵ خەریکی شەڕ بوو دژ بە ئێران و لە بەهێزترین قۆناغی دەسەڵاتییدا تورکیا نەیوێرا بستێک لە خاکی عیراق ببەزێنێت لە کاتێکدا ئەو کاتەش "پەکەکە" بارەگایان لە قەندیل و شاخەکانی تری باشووردا هەبوو هەتا پێش راگەیاندنی خەباتی چەکداری لە ساڵی ١٩٨٤دا.
ئێران بە سەدان کادیر و پێشمەرگەی پارتەکانی رۆژهەڵاتی کوردستانی لە باشووردا تیرۆر کرد لە کاتێکدا لە ژێر دەسەڵاتی "سدام"دا بارەگەی ئەو پارتانە لە باشووردا هەبوون و ئێران نەیدەتوانی دەستی بگات بە هەمان ئەو کەسانەی کە تیرۆریانی کرد لە زەمانی دەسەڵاتی سەرانی پارتەکانی باشوور.
حکومەتی تورکیا و ئێران، کاریگەریی سەرەکییان هەیە لە داڕشتنی کارنامەی سیاسیی و بەڕێوەبردنی حکومەتی بنکە فراوانی هەرێم. بە دەیان پارتی سیاسیی تورک و فارس پیاوی تورک و فارس لە ناو کۆمەڵگەیی کوردی هەرێمدا هەن و پشتیوانی ماددیی و مەعنەویی دەکرێن لەلایەن حکومەتی تورکیا و ئێران و سەرانی باشوور.

لە رووی ئابوورییەوە، لە ماوەی بیستوشەش ساڵەدا دەسەڵاتدارانی تورکیا و ئێران بە بۆری، بە تەنکەر، بە تەنکە و بە گاڵۆن و رەحەتی نەوتی کوردستان هەڵدەهێنجن بە دزی و بە ئاشکرا و بە هاوکاری سەرانی باشوور. بیستوشەش ساڵە بازەرکانی کوردستان بووە بە کاراترین بازار بۆ ساخکردنەوەی کاڵا و کەلوپەلی بەرهەمی تورکیی و ئیرانی. لە کاتێکدا لە زەمانی دەسەڵاتی “سەدام”دا چۆلەکە بۆی نەبوو لە نزیک بیرە نەوتەکان هەڵنیشێت، کاڵای تورکیی و ئیرانی بە قاچاغ لە شارەکانی باشوور دەستدەکەوتن.
لەسەر ئاستی ناکۆکیی نێوان پارتەکانی باشوور و لە سەر ئاستی ناکۆکیی نێو خودی پارتەکانی باشوور، تورکیا و ئێران دەم ڕاست و ناوبژیوانن، بە تایبەتی لە یەک لا کردنەوەی کێشەکانی نێو جەمسەرە ناکۆکەکانی یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان، ئاغای سلێمانی و ئیتیلاعات ڕۆڵی سەرەکییان هەبووە، هەتا دەگات بە کێشەکانی گۆڕان لەگەڵ حکومەتی هەرێم نوێنەری ئێران هێنرایە نێو هۆڵی پەرلەمانی کوردستان.

لە بەرواری ٢١/٨/٢٠١٧دا مەسعود بارزانی کۆبونەوەی لەگەڵ سەندیکا و رێکخراوەکانی سەر بە حزبەکەی کرد لە شاری “هەولێر”. لەو کۆبونەوەیەدا بارزانی گوتی “سیستەمی سیاسیی دەوڵەتی سەربەخۆی هەرێم فیدراڵی دەبێت “. !؟
سروشتی باشووری کوردستان لە ڕووی جوگرافیا و دانیشتوانەکەی جیاوازە لەگەڵ سروشتی وڵاتانی وەک تورکیا، ئیران و عیراق. ئەو سێ وڵاتە بەهۆی فشاری نێو دەوڵەتی و جۆر و سروشتی دەسەڵاتدارە سیاسییەکانیان گەلێک لە نەتەوە و کۆمەڵێک لە هەڵگەی بیروباوەری جیای مەزهەبی و ئاینییان بە زۆرە ملێ لە نێو سنووری وڵاتەکانیاندا ژێر دەست کردوە. ئیران “فارس ٦١% ئازەری١٦%، کورد ١٠%، لەر ٦%عەرەب ٢%، تورکمان ٢% بلوچ ٢%”، هەروها زمانی فەرمیی لە ئێراندا زمانی فارسیە سەرەڕای بوونی ئەو هەموو نەتەوەیە لە نێو سنووری ئیراندا. گەلێک کەمە نەتەوەی تر لە نێو سنووری تورکیادا هەن کە تورکیا بە “تورک” بە دنیا ناسندویانن بە تورکی دەخوێنن دەنووسن و قسە دەکەن وەکو ” کورد، عەرەب، ئەلبانی، ئەرمەن، ئاشووری، قوقاسی، جورجی، یۆنانی، لاز، فارس، ڕۆمی”. هیچ نەتەوەیەک بۆی نییە لە زمانی فەرمیی زیاتر بەکاربهێنێت کە ئەویش زمانی “تورکیە”، کەچی لە هەرێم تورکیا داوای حەقی تورکمان دەکات و بە دەیان قوتابخانەی بە زمانی تورکی کردۆتەوە!

هەندێک لەو نەتەوانە لە تورکیا، ئیران و عیراق لەگەڵ کاتدا لە

ن□و کولتووری ن□ت□و□یی د□س□□اتداردا تواون□ت□و□و سنووری جوگرافیایان ت□سک ب□ت□و□ یان ه□ر ن□یان ماو□ ب□□ام ه□ند□ک ل□و ن□ت□وان□ س□ر□□ای س□ختی بارود□خ توانیویان□ پار□زگاری ل□ کولتوور و زمانی خ□یان بک□ن و□ تا ب□یان کراو□ پار□زگاریان ل□ سنووری جوگرافیای خ□یان کردو□ و□ک ن□ت□و□یی کورد ک□ سنوور□ جوگرافیاک□ی “کوردستان” □.

ل□ ن□و سنووری جوگرافیای کوردستاندا ک□م□ ن□ت□و□ی تر ه□ن و□ک “تورکمان، ئاشوری، کلدانی و ع□ر□ب ب□□ام سنووری جوگرافیایان نیی□ ئ□گ□ر ه□شب□ت ل□ چ□ند د□ی□ک و شار□چک□ی□ک □□ت نا ب□ت. (ش□ب□ک، ف□یلی، کاک□یی و ی□زیدی) کوردن ک□م□ ن□ت□و□ نین، ک□ ه□ند□ک ل□ زله□ز□کانی ناوچ□ک□ و دنیا تا د□گات ب□ س□رانی باشوور د□یان□و□ت ئ□و ناوان□ ب□کاربه□نن ب□ ش□رعی□تدان ب□ ل□توپ□ت کردنی و□ات و ن□ت□و□ی کورد.
بارزانی، ک□ د□□□ت سیست□می د□س□□اتی حوکم ل□ دوای س□رب□خ□ی “سیست□می فیدرا□ی” د□ب□ت ب□و مانای□ د□ت ک□ باشوور داب□ش بکر□ت□ س□ر چ□ند شار و ه□ر□می س□رب□خ□، ه□ر ی□ک ل□ د□س□□اتدارانی ز□نی س□وز و ز□رد پشکیان ل□ ئیستاو□ پار□زراو ب□ت ه□ر ی□ک□و د□س□□ات و د□رام□تی خ□ی ل□ گیرفانی بکات و□ک ئ□م□□ ئاسا. م□س□ل□ی ب□ه□ر□م کردنی شاری “ک□رکوك” ک□ د□م□ک□ پار□زگاری ک□رکوک د□ه□□ی ب□ د□کوت□ت پلانی تورکیا و ئ□ران□، و□ ه□ر دوو و□ات ئاوات□خوازن ک□ کوردستان ل□ چوار ب□ش□و□ بب□ت ب□ ه□زاران ب□ش و داب□ش بکر□ت و ئینجا ب□خ□یان ب□ ئاسانی ل□گ□□ ه□ر ه□ر□م□ک ب□ جیا مام□□□ بک□ن و□ک ئ□م□□ ئاسا.

د□رئ□نجامی باس،

ئ□زمونی د□س□□اتی بن□ما□□ و خ□زان ب□ د□س□□اتدارانی تورکیا و ئیران بیستوش□ش سا□□ بوو□ ب□ خ□ر و غ□ریم□ت. ل□ ژیر سای□ی ئ□و د□س□□اتی□دا تورکیا و ئیران ب□ ه□و□سی خ□یان کوردستان ت□پباران و بوردومان د□ک□ن، ب□ ئار□زووی خ□یان سنوور د□ب□ز□نن ه□□د□کوتن□ س□ر پ□ک□ک□، پژاک و ل□ رابردوودا ه□□یانکوتای□ س□ر حزبی دیموکراتی ئیران. داب□شبوونی کوردستان خ□ونی ل□م□ژین□ی تورکیا، ئیران، عیراق و سوریای□ و ل□ ژ□ر ناوی د□و□□تی س□رب□خ□ی باشوور و “فیدرالیزم”دا، یان ل□ ژ□ر ناوی ئ□ت□ن□می و ب□ ه□ر□م کردندا د□یان□و□ت زیاتر نیشتمانی کورد داب□ش بک□ن و گورگان خواردی بک□ن.